

СВИНАРЯТ

chitanka.info

Живял някога накрай гората един селянин. Той имал жена и трима сина. По-големите братя били добри и умни, а най-малкият бил простичък момък. Всичко у него било нередно: каквато и дума да каже, каквото и да направи — все за смях пред хората ставал. Прочул се той като глупак.

А кой уважава глупака? Износят братята дрехите си, превърнат ги в дрипи и току ги дадат на най-малкия: носи ги сега ти. Не им хареса нещо за ядене — ще го тикнат в чинията на най-малкия: да ти е сладко! А случи ли се някоя по-тежка и по-нечиста работа — веднага ще повикат най-малкия:

Селянинът имал много свине. Но кой да ги пасе? Нима по-големите, умните, да тичат с прът из гората! За туй е годен най-малкият — глупакът. И станал той свинар.

На разсъмване изкарвал свинете от кошарата и до среднощ ги гони из гората. Някой разправят, че да пасеш свине е проста работа. Но я се опитай да ги попасеш! Само за миг да откъснеш поглед — те ще се разбягат из цялата гора и ще настане такава бъркотия, че и с пръта не можеш ги укроти. Много се измъчил с тях най-малкият брат. А на туй отгоре по-големите му се присмиват.

— Ех, много важно управляваш тъпозурлестия си народ, също като цар! Само корона ти липсва на глупавата глава.

— Смейте се, смейте се — отвръщал най-малкият, — още не се знае какво ще бъде занаят. Може някога и аз да се посмея над вас!

Така минавало времето. Пасе най-малкият брат свинете, пасе ги и не излиза от гората от ранна сутрин до късна вечер. А била гората гъста, дърво до дърво, храст до храст, тревица до тревица.

Но веднъж свинарят се замислил — няма ли край тая гора, не живеят ли някакви хора отвъд нея?

Като си намисли някой нещо — не можеш го изби от главата му. Така и нашият свинар — зарязал той една сутрин свинете и тръгнал да измерва гората с крака. Вървял, вървял, чак до вечерта, а гората няма край. Седнал на един пън, извадил от торбата си закуската и похапнал. После се покатерил на едно дърво, за да не го нападнат дивите животни, завързал се здраво за клоните и пренощувал на върха.

На сутринта продължил нататък. Вървял, вървял — започнало да мръква, а гората все още няма край. Приседнал на един мъхнат пън, изял си обета и пак пренощувал на едно дърво.

Настъпил и третия ден, а той все върви из гората. До вечерта вървял — няма и няма свършване тая гора. Разположил се до един храст, извадил вечерята си, изял я. И пак — на дървото.

На разсъмване го събудило кукуригане на петел.

„Е — мисли си, — щом пеят петли, значи тук някъде има и хора.“

Слязъл той от дървото и тръгнал натам, където кукуригал петелът. Вървял, вървял и стигнал до един град. Тоя град бил голям и красив, но нещо тъжно имало в него. Камбаните на камбанариите биели жално, а по къщите се развявали черни знамена.

Свинарят спрял един минувач и го попитал:

— Защо сте накичили тия черни дрипи? Защо биете камбаните?

— Ох, добри човече — отвърнал минувачът, — изглежда, че ти идеш от далечни земи. Не знаеш нашата скръб. Утре призори царската дъщеря ще бъде отведена на страшна смърт. Проклетият змей я чака и сигурно вече точи зъбите си. Ще изяде хубавицата и кокалче не ще остави за погребение.

Зачудил се свинарят:

— А защо вие храните всякакви змейове с царски дъщери?!

— Какво да правим! — въздъхнал минувачът. — Тази година на нея се падна да стане жертва. Ако не му дадем царкинята, змеят ще изяде самите нас. И целия ни град ще опустоши.

— А ако вие убиете змея, ще сложите край на всичките си беди! — казал свинарят.

— Но това е страшно нещо. Той не е обикновен змей, а грамадно чудовище! Ако се намери храбрец, царят ще му даде дъщеря си за жена. Той вече е разгласил по всички площади за това. Но изглежда, че още не се е родил на света такъв герой!

— Може и да се е родил — рекъл свинарят. — Заведи ме при царя!

Завел го минувачът при царя. Царят излязъл с всичките си велможи.

— Ето — казал минувачът, — намери се храбрец, който иска да се бие със змея.

Велможите погледнали свинаря и започнали да се смеят.

— Е — рекли те, — празното гърне силно дрънка. Виждали сме такива самохвалци!

А царят казал:

— Не се смейте. Няма вашата дъщеря да бъде изядена.

И заповядал да донесат на свинаря всякакво оръжие — мечове, копия, и саби...

Всичко надомъкнали царските слуги и го сложили на купчина пред свинаря.

А той разровил с крак купчината и измъкнал една обикновена брадва.

— Други сечива — рекъл — никога не съм хващал в ръката си и не зная какво да правя с тях. Бравата е друго нещо! С нея съм свикнал още от малък.

Велможите пак му се присмели.

— Я гледай — казали те, — глупакът намислил с брадва да върви срещу змея! Друг и с ризница, и с меч не би се осмелил!

На следния ден призори завели царската дъщеря в гората, вързали я със сребърни вериги за едно дърво и я оставили.

След малко и свинарят дошъл на това място. А брадвата стискал здраво в ръката си.

Сутринта била студена. Свинарят насякъл клончета, събрал съчки и напалил огън встрани. Седнал край огъня, грее се и чака змея.

И ето — зашумяла, затрепяла цялата гора. Изпълзяло страшното чудовище. Главата му — колкото бъчва, опашката му — по-дебела от столетен дъб, ноктите на лапите му — като железни вили. Надал змеят страшен писък, разтворил уста и право към царкинята, още малко и ще погълне девойка.

Примряла царкинята. А свинарят измъкнал от огъня една голяма главня, затичал се и забил главнята право в муцуната на змея — точно между очите го улучил. Заревал, захъркал змеят и от болка още по-широко разтворил устата си. Тогава свинарят загребал цял наръч горящи съчки и ги хвърлил в гърлото на чудовището като в отворена пещ.

Ех, какъв вой се изтръгнал из устата на змея! Той заревал тъй страшно, че от дърветата се посипали листа, а храстите се залютели като трева. Очите на змея се надели с кръв, търкулнал се на тревата, свил се на колело. С опашката си удря на всички страни, земята разровил.

А свинарят изскочил напред и замахнал с брадвата.

Прас-прас! — по змея, като че удря греда. Удрял, удрял — отсякъл му главата, а опашката му нацепил на тресчици. А змеят все се гърчи и не умира.

Свинарят пак — прас-прас прас-прас — с брадвата. Насякъл змея на парчета. И змеят умрял.

Захвърлил свинарят брадвата, изтрил челото си с ръкав и право при царкинята. Размотал сребърните вериги и я развързал от дървото.

Тя цяла треперела от страх, на краката си не може да стои. Свинарят я сложил на тревата и сам полегнал встрани. Уморил се, все пак не било лесно да се бие със змей.

Привечер дошъл царят с велможите — за да види какво е станало с неговата нещастна дъщеря. Гледа — змеят насечен на парчета, любимата му дъщеря седи на тревата, а свинарят си спи спокойно в сянката под един храст. Брадвата му до него, цялата похабена и цялата в змейова кръв.

Зарадва се царят! Прегърнал дъщеря си, разцелувал я, събудил свинаря, хванал го за ръка, завел го при царкинята и рекъл:

— Е, деца, бъдете мъж и жена. Живейте в мир и съгласие. — После се обърнал към велможите и им казал: — Поздравете годеника и годеницата.

А на велможите, разбира се, им било обидно. Как тъй — прост свинар да стане изведнъж княз!

Все пак те свалили шапки и се поклонили — най-напред на царкинята, после на свинаря и му рекли със сладък глас:

— Поздравяваме — казали те — ваше свинарско величество. И на вашите свине, молим, предайте нашия поздрав. Сега и те са повишени в чин — с право могат да се наричат царски свине.

— Благодаря за поздравлението — отвърнал свинарят. — И аз ще ви се отплатя за него. При такова звание моите свине непременно ще имат нужда от свита, затова ви назначавам за велможи при тях.

Царят се засмял.

— Славен момък си ти — казал той на свинаря. — Добре им отговори.

А царкинята горчиво заплакала.

— Избави ме, татко, от такъв годеник — нареждала тя. — Виждаш ли как всички хора му се присмиват.

— Не, дъще — рекъл царят. — Аз дадох дума. Още утре ще отпразнуваме сватбата.

И вдигнали сватба за чудо и приказ.

Минало известно време и на свинаря му се приискало (сега той наистина — не бил свинар, а княз — но все едно) — поискало се на младия княз да види родния си край. Започнали той и жена му да се готвят за път. Не забравил и старите си дрехи, сгънал ги във вързоп и заповядал да ги сложат в каляската.

— Но къде ще носиш тия дрипи! — разсърдила се царкинята. — Отдавна трябваше да ги изхвърлиш.

— Не — отвърнал мъжът ѝ. — Не се хвърля такова богатство. Тия дрешки ще занеса подарък на моите братя. Малко ли техни дрехи съм носил, нека сега и те поносят моите.

И тъй, седнали двамата в златната каляска и потеглили. Пътували, пътували и стигнали другия край на гората. Гледа князът — свинете тичат по гората. Мръсни, мършави, хвърлят се една върху друга и се хапят. Съвсем подивели. Братята ги изоставили без всякакви грижи. Гордостта им не позволила да се занимават със свинарство.

Князът не се стърпял, скочил от златната каляска, откършил един по-дълъг прът и се спуснал да гони свинете. А на жена си, царкинята, извикал:

— Хвърли ми вързопа със старите дрехи, а ти върви в бащината ми къща! Помоли се да те пуснат да си починеш от пътя.

— Но как ще отида сама? — отвърнала тя. — Тия селяндури нямат истински обноски. Там няма да ме посрещнат, както подобава. Та аз съм царкиня, а не проста селянка.

— Как да нямат обноски! Как да не умеят да те посрещнат! — разсърдил се князът. — Върви, казвам ти. Но внимавай да не изпуснеш някоя дума за мен.

Потеглила царкинята нататък, а той се преоблякъл в старите си дрехи и пасъл свинете до вечерта.

Привечер ги събрал и подкарал, както някога, към свинарника.

— Е-хей, шарени! Е-хей, бели! — вика той през цялата гора и пошибвал лекичко свинете с пръта.

Бащата чул познатия вик, изтичал на стълбата и замахал ръце.

— Ето го, дойде си проклетникът! — рекъл. — По-тихо, нашата къща е ощастлива от знатна гостенка.

А князът крещи още по-силно:

— Е-хей, е-хей, мои шарени, е-хей, мои бели! Какво ме интересува вашата гостенка, когато сте оставили свинете ми без грижи! Те съвсем са се разхайтили. Не слушат. Е-хей, мои шарени, е-хей, мои бели!

Вкарал свинете в свинарника, нахранил ги, после влязъл вкъщи.

А вкъщи какво става! Майката шета край печката, дрънка гърнета и тави, тесто меси, банички пече. Бащата и братята запретнали ръкави и също помагат като готвачи.

— За кого е тая гощавка? — рекъл князът. — Но защо ли питам! Та нали най-малкият син се е върнал от далечни земи и трябва да бъде посрещнат и нагостен. Хайде, гощавайте, аз вече сядам на трапезата.

— Как не, за теб сме се разшетали! — казал бащата. — В нашия дом е дошла важна гостенка, самата царкиня е пристигнала.

— А ти къде се губи толкова време? — попитала майката.

— Как посмя да оставиш свинете?! — викнали братята. — Да не мислиш, че ние ще работим заради теб?

Най-малкият брат рекъл:

— Ходих на другия край на гората, да видя дали там живеят хора. Живеят. Много хора — повече, отколкото тук. И мен ме посрещнаха с уважение — по-добре, отколкото тук. А вие, братя, ще трябва сами да пасете свинете. Сега аз не съм свинар, а княз.

Засмели се братята. Какво може да се очаква от един глупак?

В това време баничките в печта се опекли. Майката помолила бащата:

— Занеси на гостенката обяд — как ще се покажа тъй пред царкинята!

— Я по-добре по-големите синове да го занесат — казал бащата. — Те са по-млади, по-пъргави.

— Не, не сме свикнали ние с царкини да разговаряме — запротестирали по-големите братя.

— Е, изглежда, че без мен няма да мине — рекъл най-малкият. Дайте, аз ще занеса обяда. Царкинята няма да ме ухапе.

Майката му дала паницата с месо и казала:

— Носи по-внимателно. И бъди по-любезен.

Той взел паницата и влязъл в стаята.

— Ето ти месо — казал той на царкинята. — Да ти е сладко.

Царкинята погледнала в паницата — месото хубаво, тлъсто, но не знае как да го вземе.

— Да беше ми донесъл нож и вилица — рекла тя.

— Какви са тия прищевки! — отвърнал той. — Та ти не си в дворец. Гледай мене и яж.

Той хванал с пръсти къс месо и започнал да го дъвче.

Свила царкинята устни, но била много гладна, трябва да яде. Взела месото с две пръстчета и го изяла.

— Не е лошо — казала тя, — вкусно е. По-вкусно, отколкото при баща ми в палата.

После той донесъл на царкинята гърне със супа.

— Ето — казал — супа. Яж до насита.

— Но как ще ям супа без лъжица и чиния? — попитала царкинята.

— Ей така ядат у нас! — отвърнал князът. Наклонил гърнето и сръбнал от единия му край.

И царкинята засърбала от гърнето.

Най-сетне той донесъл топли палачинки с каймак. Сега царкинята нищо не попитала. Хванала с пръстчетата си една по една палачинките, потопила ги в каймак и ги изяла.

Всички започнали да се готвят за спане. По-големите братя казали на най-малкия:

— Тесничко ще бъде за всички ни в къщи. Да беше преспал в конюшната.

— Добре — отвърнал най-малкият брат. — Туй място май не подхожда за княз, но аз не съм горделив.

— Глупак си ти, а не княз! — засмели се всички и отишли да спят.

Рано сутринта князът събудил царкинята. Облекли се те в коприна и кадифе и когато другите станали, излезли от стаята хванати подръка.

Тогава всички се смаяли. Бащата и майката се поклонили едва ли не до земята — не знаят как и къде да сложат сина си. Макар и да е роден син, но все пак е княз. Братята — ни живи, ни умрели — не смеят да си отворят устата. Ами ако той се разсърди, като си спомни как са го хокали цял живот като глупак!

Но той — нищо, с всички се отнесъл любезно. Само на братята си рекъл:

— И все пак стана тъй, както аз ви казвах! Човек не може да отгатне кого какво го чака занапред?

Майката извадила от сандъка грижливо пазена покривка с копринена везба, постлала трапезата и наслагала отгоре чинии, ножове, вилици. Поканила и другите да седнат, да похапнат.

Царкинята започнала да яде. Притеглила чинията до себе си и цоп, цоп — с пръстчета.

А мъжът ѝ се смее.

— Какво правиш, царкиньо — попитал той, — та ти си отраснала в дворец, не в кошара!

Погледнала царкинята наоколо. Всички седят прилично, режат с нож месото на мънички късчета и го слагат с вилица в устата си.

Руменина заляла лицето ѝ.

Тогавя мъжът ѝ сложил отпред гърне с мляко, а чашата и лъжичката скрил. Царкинята наклонила гърнето и засърбала от единия край. Мъжът ѝ пошепнал на ухото:

— Ех, царкиньо, виж хората как ядат.

Гледа царкинята — всички налили млякото в чаши и с лъжица похапват.

Съвсем се засрамила царкинята.

А мъжът ѝ се смее от сърце.

И тъй, пийнали, похапнали, погостували до вечерта, а вечерта князът качил всички в златната каляска и ги повел на гости при стария цар.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.